

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 33, LT-01506 Vilnius, tel. (8 5) 266 1400,
faks. (8 5) 266 1402, el. p. ministerija@sam.lt, http://www.sam.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603472

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2022- - Nr. () 10-

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. I-1343 15, 22, 23 IR 30 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija teikia Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 15, 22, 23 ir 30 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas).

Įstatymo projekto tikslas – užtikrinti racionalų, teisėtą ir pagrįstą Privalomojo sveikatos draudimo (toliau – PSD) fondo biudžeto lėšų naudojimą.

I. Sprendžiama problema	<p>– Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės rekomendacijas (2017 m. rugsėjo 29 d. Valstybinio audito ataskaita FA-2017-P-10-10-4-1), sveikatos priežiūros, atitinkančios PSD draudiminio įvykio apibrėžimą, išlaidos turi būti apmokamos PSD fondo biudžeto lėšomis, sukauptomis iš PSD įmokų, o neatitinkančios – kito šaltinio lėšomis. Valstybė iki 2021 m. neskyrė pakankamai lėšų valstybės deleguotoms funkcijoms vykdyti (pavyzdžiui, 2020 metais iš valstybės biudžeto buvo skirta apie 40 mln. eurų, o šių lėšų poreikiui patenkinti reikėjo daugiau kaip 100 mln. eurų), tačiau šios lėšos įeina į bendras PSD fondo biudžeto pajamas, todėl finansuojant valstybės deleguotas funkcijas mokama iš bendro PSD fondo biudžeto – taip išlaidos yra sumaišomos ir <i>de facto</i> minėtų funkcijų vykdymas apmokamas iš skirtingų šaltinių gaunamomis lėšomis;</p> <p>– vis daugiau PSD nebūdingų funkcijų (pavyzdžiui, nelegalių migrantų sveikatos priežiūros paslaugų apmokėjimas, atstovavimas valstybei teismuose pacientų sveikatai padarytos žalos atlyginimo bylose ir kt.) valstybė deleguoja Valstybinei ligonių kasai prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – VLK) ir šių funkcijų vykdymas finansuojamas PSD fondo biudžeto lėšomis, kai neužtenka valstybės biudžeto skiriamų lėšų;</p> <p>– išieškotos ar grąžintos lėšos už PSD fondo biudžetui padarytą žalą, vaistinio preparato rinkodaros teisės turėtojų (jų atstovų) arba juridinių asmenų, turinčių didmeninio platinimo licenciją, pervestos lėšos pagal gydymo prieinamumo gerinimo ir rizikos pasidalijimo sutartis, sudarytas su VLK, laikomos PSD fondo biudžeto pajamomis. Šios grąžintos arba pervestos lėšos patenka į bendrą PSD fondo biudžetą (t. y. ne į konkrečią jo išlaidų eilutę (pavyzdžiui, vaistams kompensuoti), pagal kurią buvo išmokėtos atitinkamos sumos). Tai neleidžia pagal gydymo prieinamumo gerinimo ir rizikos pasidalijimo sutartis pervestų lėšų naudoti išimtinai vaistams kompensuoti ir taip pagerinti vaistų prieinamumą pacientams. Taip pat tai neatitinka 11-ojo</p>
-------------------------	---

	<p>viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standarto „Sąnaudos“, patvirtinto Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. vasario 8 d. įsakymu Nr. 1K-059 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 11-ojo standarto patvirtinimo“ (toliau – standartas „Sąnaudos“), nuostatų, pagal kurias lėšos, pervestos vykdant gydymo prieinamumo gerinimo ir rizikos pasidalijimo sutartis, turėtų būti laikomos ne PSD fondo biudžeto pajamomis, o PSD fondo sąnaudų (išlaidų vaistams) kompensacija.</p> <p>Išieškotos ar gražintos lėšos už PSD fondo biudžetui padarytą žalą kasmet sudaro iki 3 mln. Eur, o lėšos, pervedamos pagal gydymo prieinamumo gerinimo ir rizikos pasidalijimo sutartis, – apie 28 mln. eurų;</p> <p>– ekstremaliųjų situacijų metu atsiradusios praktinės problemos dėl PSD fondo biudžeto lėšų naudojimo. Pavyzdžiui, pagal valstybės lygio ekstremaliosios situacijos operacijų vadovo sprendimus PSD fondo biudžeto rezervo lėšomis apmokama nelegalių migrantų sveikatos priežiūra, kuri turi būti finansuojama valstybės biudžeto lėšomis. Tokia funkcija nėra numatyta Sveikatos draudimo įstatyme (toliau – SDĮ). Be to, šios PSD fondo biudžeto rezervo išlaidos turėtų būti kompensuotos valstybės biudžeto lėšomis;</p> <p>– painius PSD fondo biudžeto rezervo reglamentavimas. PSD fondo biudžeto pagrindinė dalis pagal savo pobūdį ir naudojimo tvarką turėtų būti stabilesnė ir naudojama tik išimtiniais (krašutiniais) atvejais, o rizikos valdymo dalis skirta naudoti dažnesnėse situacijose ir naudojama lankstesne tvarka. Pagal dabar galiojantį reglamentavimą esant tam tikroms situacijoms (pavyzdžiui, ekstremaliajai situacijai) pirmiau naudojama pagrindinė dalis, o kai jos nepakanka – skiriamos rezervo rizikos valdymo dalies lėšos, nors turėtų būti atvirkščiai – pagrindinės dalies lėšos turėtų būti skiriamos, kaip minėta, tik krašutiniais atvejais. Be to, rezervo rizikos valdymo dalies lėšos vienais atvejais skiriamos sveikatos apsaugos ministro įsakymu, kitais – Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu.</p>
II. Siūlomos priemonės	<p>1) Aiškiai atskirti valstybės deleguotas funkcijas, numatyti atskirą nuo PSD fondo lėšų joms skirtų valstybės biudžeto lėšų administravimą ir atitinkamai patikslinti nuostatas dėl valstybės biudžeto lėšų skyrimo, VLK funkcijų;</p> <p>2) papildyti valstybės deleguotų funkcijų sąrašą nauja funkcija – Lietuvos Respublikos Seimui įvedus tiesioginį valdymą, karo, nepaprastąją padėtį, paskelbus mobilizaciją ar priėmus sprendimą panaudoti ginkluotąsias pajėgas, Vyriausybei paskelbus valstybės lygio ekstremaliąją situaciją ir (ar) karantiną visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, pagal atitinkamoje situacijoje įgalioto priimti sprendimus asmens sprendimus apmoka PSD fondo biudžeto lėšomis nekompensuotinas išlaidas;</p> <p>3) įtvirtinti nuostatą, kad tais atvejais, kai einamaisiais metais valstybės biudžeto asignavimų valstybės deleguotoms funkcijoms finansuoti neužtenka, laikinai iki einamųjų metų pabaigos jų nenutrūkstamam vykdymui užtikrinti gali būti skiriamos PSD fondo biudžeto einamųjų metų viršplaninės pajamos arba PSD fondo biudžeto rezervo lėšos. Ne vėliau kaip per dvejus metus šiuo tikslu panaudotos PSD fondo lėšos kompensuojamos valstybės biudžeto lėšomis. Siūloma atitinkamai patikslinti nuostatas dėl PSD fondo biudžeto rezervo rizikos valdymo dalies lėšų naudojimo;</p> <p>4) numatyti už valstybės deleguotų funkcijų vykdymą VLK mokamas sąnaudų kompensacijas;</p> <p>5) tikslinti PSD biudžeto pajamų struktūrą;</p>

	<ul style="list-style-type: none"> – kaip atskirų pajamų rūšių nenurodyti institucijų, vykdančių PSD, veiklos pajamų bei savanoriškų juridinių ir fizinių asmenų įmokų, kadangi jos sudaro nežymią (nesiekia 0,5 proc.) PSD fondo biudžeto dalį – šios pajamos būtų priskirtos kitoms teisėtai gautoms pajamoms; – prie PSD fondo biudžeto pajamų nepriskirti išieškotų ir grąžintų lėšų dėl PSD fondo biudžetui padarytos žalos bei pagal gydymo prieinamumo gerinimo ir rizikos pasidalijimo sutartis pervestų lėšų. Šios lėšos bus laikomos PSD fondo sąnaudų kompensacija; – sujungti SDĮ 15 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktus, kadangi juose abiejuose nurodytos apdraustųjų PSD įmokos arba už juos mokamos įmokos; <p>6) aiškiau (nuosekliau) reglamentuoti rezervo lėšų naudojimo pagrindus. Siūloma pirmiau apibrėžti, kam sveikatos apsaugos ministro sprendimu naudojamos rizikos valdymo dalies lėšos. Šios lėšos naudojamos:</p> <ul style="list-style-type: none"> – PSD fondo biudžeto pajamų trūkumui padengti, kai nevykdomas einamųjų metų PSD fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymu nustatytas einamųjų metų pajamų planas ir neužtenka apyvartos lėšų PSD paslaugų išlaidoms kompensuoti; – PSD fondo biudžeto pajamoms ir išlaidoms, paskirstytoms metų ketvirčiais, subalansuoti; – PSD paslaugų išlaidoms kompensuoti; – PSD fondo biudžeto išlaidoms, susidariusioms dėl ekstremaliosios situacijos ar ekstremaliojo įvykio, apmokėti, kai šiam tikslui neužtenka einamųjų metų PSD fondo biudžeto lėšų; – daliai valstybės deleguotų funkcijų (paslaugų, skirtų gyvybei gelbėti ir išsaugoti, išlaidų apmokėjimas; Nacionalinės imunoprofilaktikos programos priemonių vykdymas; SDĮ 6 straipsnio 5 dalyje nurodytų asmenų sveikatos priežiūros išlaidų apmokėjimas; nuolatiniais Lietuvos gyventojams suteiktos būtinosios medicinos pagalbos paslaugų išlaidų apmokėjimas; pacientų priemonių už kompensuojamuosius vaistus padengimas; PSD lėšomis nekompensuotinių išlaidų apmokėjimas ekstremaliosios situacijos ir (ar) karantino metu) finansuoti, kai tam neužtenka skirtų valstybės biudžeto asignavimų. <p>Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu skirstomos pagrindinės PSD fondo biudžeto rezervo dalies lėšos būtų naudojamos:</p> <ul style="list-style-type: none"> – PSD fondo biudžeto pajamų trūkumui kompensuoti, kai nesurenkama 1/12 ir daugiau einamųjų metų planuotų PSD fondo biudžeto pajamų ir neužtenka šio biudžeto apyvartos lėšų; – PSD fondo biudžeto išlaidoms, susidariusioms dėl ekstremaliosios situacijos ar ekstremaliojo įvykio, apmokėti, kai neužtenka einamųjų metų PSD fondo biudžeto lėšų ir PSD fondo biudžeto rezervo rizikos valdymo dalies lėšų, bei daliai valstybės deleguotų funkcijų finansuoti, kai neužtenka skirtų valstybės biudžeto asignavimų ir PSD fondo biudžeto rezervo rizikos valdymo dalies lėšų. <p>Atsižvelgiant į tai, kad esant ekstremaliajai situacijai būtina reaguoti greitai, atitinkamus sprendimus priimti kiekvieną mėnesį, bei į tai, kad šiuo metu tokios situacijos yra įprastos, siūloma į rizikos valdymo dalį perkelti išlaidas, susidariusias dėl ekstremaliosios situacijos. Ši rezervo dalis skirta naudoti dažnesnėse situacijose ir naudojama lankstesne tvarka. Jeigu visos rizikos valdymo dalies lėšos būtų panaudotos, o lėšų poreikis dėl ekstremaliosios situacijos išliktų, būtų naudojamos pagrindinės rezervo dalies</p>
--	---

	lėšos.
III. Priemonių kaštai	Priėmus Įstatymo projektą, nereikės skirti papildomų valstybės biudžeto lėšų valstybės deleguotoms PSD fondo biudžetui funkcijoms vykdyti, tačiau, tvirtinant 2023 metų PSD fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymą, papildomai reikėtų numatyti valstybės biudžeto asignavimus, skiriamus už valstybės deleguotų funkcijų vykdymo administravimą (sąnaudų kompensavimą). Atsižvelgiant į tai, kad 2022 metais valstybės biudžeto asignavimai deleguotoms valstybės funkcijoms vykdyti sudaro 151 mln. eurų, šios sąnaudos galėtų sudaryti apie 1,5 mln. eurų, jei kompensacija būtų 1 proc.
IV. Nauda visuomenei	Priėmus įstatymo projektą galės būti kompensuojama daugiau vaistų, nes, vaistinio preparato registruotojams (jų atstovams) bei juridiniams asmenims, turintiems didmeninio platinimo licenciją, grąžinus lėšas, šias lėšas bus galima naudoti vaistams kompensuoti.

Sprendžiant pirmiau nurodytas problemas iš dalies būtų įvykdyta:

– Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos priemonių plano 4.2.6 papunktis „Parngti ir priimti Sveikatos draudimo įstatymo pakeitimus – numatyti naujus PSDF biudžeto sudarymo ir asmens sveikatos priežiūros paslaugų išlaidų apmokėjimo, vaistų ir medicinos pagalbos priemonių įsigijimo išlaidų bei medicinos priemonių (prieaisų) kompensavimo mechanizmus“;

– 2020 m. liepos 13 d. neformalaus ministrų pasitarimo protokolo Nr. NV-2046 „Dėl 2021–2023 m. valstybės biudžeto asignavimų ir siekiamų rezultatų“ II dalies 2.2 p. užduotis 2.3 „Atsižvelgiant į Konstitucinio teismo ir Valstybės kontrolės išvadas užtikrinti, kad valstybės deleguotoms funkcijoms (imunoprofilaktikos programai, kraujo donorystei, būtinajai pagalbai, ortopedijos technikos priemonėms) būtų skiriama pakankamai lėšų iš valstybės biudžeto; Valstybė prisiimtus įsipareigojimus vykdo iš dalies – neskiriami pakankami asignavimai valstybės deleguotoms funkcijoms: imunoprofilaktikos programai, kraujo donorystei, būtinajai pagalbai, ortopedijos technikos priemonėms įsigyti. Valstybės biudžeto asignavimai padengia tik penktadalį išlaidų, būtinų prisiimtiems įsipareigojimams vykdyti“.

Įstatymo projektas skelbiamas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Teisės aktų projektų informacinės sistemos Projektų registravimo posistemyje (TAIS).

Įstatymo projektas buvo pateiktas derinti Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai ir Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai. Įvertinus Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pastabas, buvo nuspręsta atsisakyti teiktos derinti bendrojo pobūdžio nuostatos SDĮ 15 straipsnyje ir su tuo susijusio keitimo SDĮ 17 straipsnyje, leidžiančių bet kuriam suinteresuotajam juridiniam ar fiziniam asmeniui mokėti PSD įmokas už kurią nors asmenų grupę (pavyzdžiui, sportininkus, benamius ir kt.). Be to, Lietuvos Respublikos kultūros ministerija jau parėgė Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 17 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (TAIS Nr. 22-582), o Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija – Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 17 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (TAIS Nr. 22-5034(2)). Atsižvelgiant į tai, atitinkamos Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos ir Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos pastabos tapo neaktualios. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos ir Lietuvos Respublikos finansų ministerijos pastabos, į kurias neatsižvelgta, teikiamos derinimo pažymoje.

Įstatymo projektą parėgė VLK Teisės skyriaus patarėja E. Galčiūtė, tel. (8 5) 236 4141, el. p. evelina.galciute@vlk.lt, jo rengimą koordinavo Teisės skyriaus vedėjas T. Ragauskas, tel. (8 5) 236 4145, el. p. tomas.ragauskas@vlk.lt.

PRIDEDAMA:

1. Įstatymo projektas, 3 lapai.

2. Įstatymo projekto lyginamasis variantas, 5 lapai.
3. Įstatymo projekto aiškinamasis raštas, 7 lapai.
4. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 15, 22, 23 ir 30 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektas, 1 lapas.
5. Įstatymo projekto antikorupcinio vertinimo pažyma Nr. AV-22, 4 lapai.
6. Įstatymo projekto derinimo pažyma, 1 lapas.

Socialinės apsaugos ir darbo ministrė,
pavaduojanti sveikatos apsaugos ministrą

Monika Navickienė

Evelina Galčiūtė, tel. (8 5) 236 4141, el. p. evelina.galciute@vlk.lt